

Eğitim Teknolojisi

kuram ve uygulama

Kış 2017

Cilt 7

Sayı 1

Winter 2017

Volume 7

Issue 1

Educational Technology

theory and practice

ISSN: 2147-1908

Cilt 7, Sayı 1, Kış 2017
Volume 7, Issue 1, Winter 2017

Genel Yayın Editörü / Editor-in-Chief: **Dr. Halil İbrahim YALIN**
Yardımcı Editör / Co-Editor: **Dr. Tolga GÜYER**

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü / Publisher Editor: **Dr. Sami ŞAHİN**
Redaksiyon / Redaction: **Dr. Tolga GÜYER**
Dizgi / Typographic: **Dr. Tolga GÜYER**
Sayfa Tasarımı / Page Design: **Dr. Tolga GÜYER**
Kapak Tasarımı / Cover Design: **Dr. Bilal ATASOY**
İletişim / Contact Person: **Dr. Aslıhan KOCAMAN KAROĞLU**

Dizinlenmektedir / Indexed in: **ULAKBİM Sosyal ve Beşeri Bilimler Veritabanı, Türk Eğitim İndeksi, ASOS Sosyal Bilimler İndeksi**

Editör Kurulu / Editorial Board*

Dr. Abdullah Kuzu
Dr. Akif Ergin
Dr. Ana Paula Correia
Dr. Aytekin İşman
Dr. Buket Akkoyunlu
Dr. Cem Çuhadar
Dr. Deniz Deryakulu
Dr. Deepak Subramony

Dr. Eralp H. Altun
Dr. Feza Orhan
Dr. H. Ferhan Odabaşı
Dr. Hafize Keser
Dr. Halil İbrahim Yalın
Dr. Hyo-Jeong So
Dr. İbrahim Gökdaş
Dr. Kyong Jee(Kj) Kim

Dr. M. Oğuz Kutlu
Dr. M. Yaşar Özden
Dr. Mehmet Gürol
Dr. Michael Evans
Dr. Michael Thomas
Dr. Özcan Erkan Akgün
Dr. Özgen Korkmaz
Dr. S. Sadi Seferoğlu

Dr. Sandie Waters
Dr. Scott Warren
Dr. Servet Bayram
Dr. Şirin Karadeniz
Dr. Tolga Güyer
Dr. Trena Paulus
Dr. Yasemin Gülbahar Güven
Dr. Yavuz Akpınar
Dr. Yun-Jo An

* Liste isme göre alfabetik olarak oluşturulmuştur. / List is created in alphabetical order

Hakem Kurulu / Reviewers*

Dr. Adile Aşkın Kurt
Dr. Agah Tuğrul Korucu
Dr. Arif Altun
Dr. Aslıhan Kocaman Karoğlu
Dr. Ayça Çebi
Dr. Ayfer Alper
Dr. Aynur Kolburan Geçer
Dr. Ayşegül Bakar Çörez
Dr. Bahar Baran
Dr. Berrin Doğusoy
Dr. Bilal Atasoy
Dr. Deniz Atal Köysüren
Dr. Ebru Kılıç Çakmak
Dr. Ebru Solmaz
Dr. Emin İbili
Dr. Emine Şendurur
Dr. Erineç Karataş
Dr. Erhan Güneş
Dr. Erkan Çalışkan
Dr. Erkan Tekinarslan
Dr. Ertuğrul Usta
Dr. Fatma Keskinliç
Dr. Fezile Özdamlı

Dr. Filiz Kalelioğlu
Dr. Gizem Karaoğlan
Dr. Gökçe Becit İşçitürk
Dr. Gökhan Dağhan
Dr. Gülfidan Can
Dr. Halil Ersoy
Dr. Halil İbrahim Yalın
Dr. Halil Yurdugül
Dr. Hasan Çakır
Dr. Hasan Karal
Dr. Hatice Durak
Dr. Hüseyin Bicen
Dr. Hüseyin Özçınar
Dr. Işıl Kabakçı Yurdakul
Dr. İbrahim Gökdaş
Dr. İlknur Resioğlu
Dr. Kevser Hava
Dr. M. Fikret Gelibolu
Dr. Mehmet Akif Ocak
Dr. Mehmet Barış Horzum
Dr. Mehmet Kokoç
Dr. Melih Engin
Dr. Meltem Kurtoğlu

Dr. Mukaddes Erdem
Dr. Mustafa Serkan Günbatır
Dr. Mutlu Tahsin Üstündağ
Dr. Nadire Çavuş
Dr. Necmettin Teker
Dr. Necmi Eşgi
Dr. Nezihe Önal
Dr. Nuray Gedik
Dr. Nurettin Şimşek
Dr. Onur Dönmez
Dr. Ömer Faruk İslim
Dr. Ömer Faruk Ursavaş
Dr. Ömür Akdemir
Dr. Özcan Erkan Akgün
Dr. Özden Şahin İzmirlil
Dr. Özgen Korkmaz
Dr. Özlem Çakır
Dr. Ramazan Yılmaz
Dr. Recep Çakır
Dr. Sami Acar
Dr. Sami Şahin
Dr. Selay Arkün Kocadere
Dr. Selçuk Özdemir

Dr. Serap Yetik
Dr. Serdar Çiftçi
Dr. Serçin Karataş
Dr. Serpil Yalçınalp
Dr. Sibel Somyürek
Dr. Şafak Bayır
Dr. Şeyhmus Aydoğdu
Dr. Şirin Karadeniz
Dr. Tayfun Tanyeri
Dr. Tolga Güyer
Dr. Tolga Kabaca
Dr. Türkan Karakuş
Dr. Uğur Başarmak
Dr. Ümmühan Avcı Yücel
Dr. Ünal Çakıroğlu
Dr. Veysel Demirel
Dr. Yalın Kılıç Türel
Dr. Yasemin Deminarslan Çevik
Dr. Yasemin Gülbahar Güven
Dr. Yasemin Koçak Usluel
Dr. Yavuz Akbulut
Dr. Yusuf Ziya Olpak
Dr. Yüksel Göktaş

* Liste isme göre alfabetik olarak oluşturulmuştur. / List is created in alphabetical order.

İletişim Bilgileri / Contact Information

İnternet Adresi / Web: <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/etku/>
E-Posta / E-Mail: tguyer@gmail.com
Telefon / Phone: +90 (312) 202 17 38
Belgegeçer / Fax: +90 (312) 202 83 87

Adres / Adress: Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü,
06500 Teknikokullar - Ankara / Türkiye

Makale Geçmişi / Article History

Alındı/Received: 10.06.2016

Düzeltilme Alındı/Received in revised form: 21.07.2016

Kabul edildi/Accepted: 22.07.2016

SANAL ÖĞRENME TOPLULUĞUNDAKİ ÖĞRENCİLERİN BİLGİ PAYLAŞMA DAVRANIŞLARINA ETKİ EDEN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ

Ramazan Yılmaz¹

Öz

Bu araştırmanın amacı sanal öğrenme topluluğundaki öğrencilerin bilgi paylaşma davranış eğilimlerine etki eden faktörleri incelemektir. Araştırmanın katılımcılarını, harmanlanmış öğrenme yöntemi ile yürütülen Bilgisayar I dersini alan ve dersin sanal öğrenme topluluğunun üyesi olan 393 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırma tarama modeline göre yürütülmüştür. Araştırmanın verileri Bilgi Paylaşma Davranışları Ölçeği ve kişisel bilgiler formundan elde edilmiştir. Araştırma sonucuna göre öğrencilerin sanal topluluk ortamındaki bilgi paylaşma davranışlarının; öğrencilerin toplulukta bilgi arama sıklığına, paylaşımların topluluk üyelerince dikkate alınması durumuna, öğrencinin toplulukta popüler biri olduğunu düşünme durumuna, toplulukta kendini özgür hissetme durumuna ve toplulukta yapılan ilgisiz/niteliksiz bilgi paylaşımlarına göre farklılık gösterdiği saptanmıştır. Genel olarak değerlendirildiğinde ise harmanlanmış öğrenme bağlamında yürütülen derste, sanal öğrenme topluluğu üyelerinin toplulukta bilgi paylaşma davranış eğilimlerinin yüksek olduğu söylenebilir. Araştırma sonucunda sanal öğrenme topluluklarının niteliğini geliştirmeye yönelik uygulayıcılara ve araştırmacılara çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Bilgi paylaşma davranışı, Facebook, sanal öğrenme toplulukları, uygulama toplulukları, sosyo-psikolojik faktörler

INVESTIGATION OF THE FACTORS THAT EFFECT THE STUDENTS KNOWLEDGE SHARING BEHAVIORS IN A VIRTUAL LEARNING COMMUNITY

Abstract

The aim of this study is to examine the factors that have an impact on knowledge sharing behaviors tendency of the students in virtual learning tendency. The participants of the study

¹ Yrd.Doç.Dr., Bartın Üniversitesi, ramazanyilmaz067@gmail.com

were 393 undergraduate students who took the course of Computer I, which was run with blended learning method, and were the members of virtual learning community of the course. The study was conducted according to the survey model. The data of the research were obtained via knowledge sharing behaviors scale and personal information form. According to the result of the study, it was found out that students' knowledge sharing behaviors in virtual learning community change with regard to the frequency of students' information searching, community members' notice on sharing, students' taking themselves as a popular person in the community, students' feeling themselves free in the community, and irrelevant/unqualified sharing in the community. When discussed generally, it can be stated that in the course, which is run with blended learning method, knowledge-sharing tendency of the members is high in virtual learning community. At the end of the study, various suggestions related to improving the quality of virtual learning communities are offered to implementers and researchers.

Keywords: Knowledge sharing behaviors, Facebook, virtual learning communities, community of practice, socio-psychological factors

Summary

Teachers and instructional designers aim to create social and cooperative learning environment in order for learners to reconstruct the information effectively and to interaction with each other. Especially with the integration of information and communication technology (ICT) into education, some changes have been observed in structure and operation of traditional learning environments designed for these purposes. With the use of ICT in education, virtual learning environments, which is getting common rapidly, are regarded as the environments that can be used for these aims in performing and supporting activities in and out of the class. The environments involving teachers, learners, and learning content together make a contribution to forming of social constructivist learning environment. According to social constructivist paradigm, social interaction is important in learning (Kim, 2001). Even by following knowledge sharing in these environments and observing the interaction between learners, learners can learn new things. In addition, it is stated that virtual learning communities have a functional role both in conducting individual and cooperative learning activities in the classroom, and in providing continuity of participation in place-independent learning process out of the classroom (Yılmaz, 2016).

As for the first thing to be done for ensuring virtual learning communities' serving the purpose and increasing interaction and cooperation between learners is to improve learners' knowledge sharing behavior tendency in the community (Costa, Oliveria Silva, & Meira, 2008). In the literature, taking into consideration most of the researches are conducted on work and organization management (Yılmaz, 2016), it is stated that there is also a need to have results of researches carried out on instructional purposes (Doring, 2015). When taking into consideration that rapid increase of the use of social network especially as virtual learning community and community of practice and that benefitting from this within the context of both blended learning and distant education, it is important to determine the factors affecting students' knowledge sharing behaviors in these environments. The purpose of this research

is to specify the factors having an impact on knowledge sharing behaviors of students, who are in Facebook-based virtual learning community which was designed with blended-learning concept in accordance with the framework produced by Wang and Noe (2010). In line with this objective, knowledge sharing behaviors were examined in terms of whether they change according to the frequency of students' information searching, community members' notice on sharing, students' taking themselves as a popular person in the community, students' feeling themselves free in the community, and irrelevant/unqualified sharing in the community.

The participants of the study consisted of 393 undergraduate students who took the course of Computer I, which is run with blended learning method during 2013-2014 academic year and were the members of virtual learning community of the course. The data were collected via knowledge sharing behaviors scale developed by Alakurt (2013), and through the personal information form developed by the researcher.

According to the results of the research, it was found that the students' knowledge sharing behaviors in virtual learning communities change by the frequency of students' information searching, community members' notice on sharing, students' taking themselves as a popular person in the community, students' feeling themselves free in the community, and irrelevant/unqualified sharing in the community. Considering it in general, it can be stated that in the course which is run with blended learning method, knowledge sharing behavior tendency of the virtual learning community members is higher.

Giriş

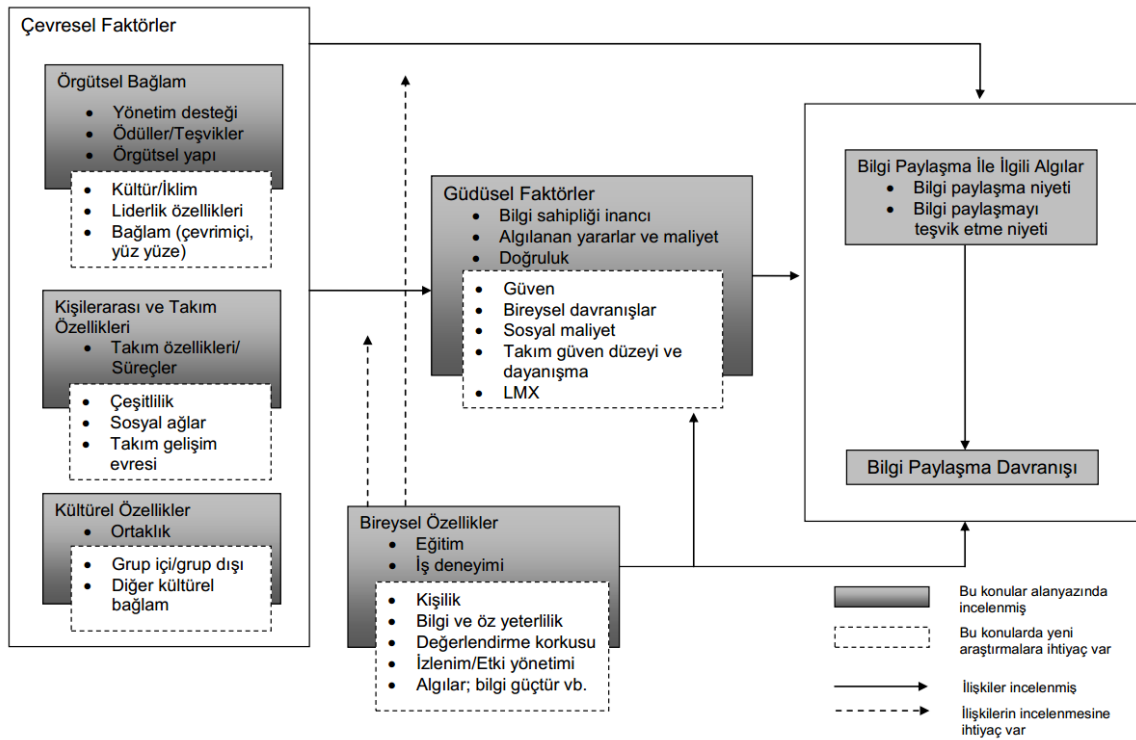
Öğretmenler ve öğretim tasarımcıları, öğrenenlerin bilgiyi etkin olarak yapılandırabilmeleri ve öğrenenler arasında etkileşimi sağlayabilmeleri için sosyal ve işbirlikli öğrenme ortamları oluşturma amacı içerisindeyler. Özellikle bilgi ve iletişim teknolojilerinin (BİT) eğitime entegrasyonu süreciyle beraber bu amaçlar için oluşturulan geleneksel anlamdaki öğrenme ortamlarının yapı ve işleyişinde değişimler yaşanmaya başlamıştır. Eğitimde BİT kullanımı ile birlikte kullanımları hızla yaygınlaşmaya başlayan sanal öğrenme toplulukları sınıf içi ve dışı öğrenme süreç ve etkinliklerinin yürütülmesinde ve desteklenmesinde bu amaçlar için kullanılacak ortamlar olarak görülmektedir. Öğretmen, öğrenci ve öğrenme içeriğinin bir arada bulunduğu bu ortamlar, sosyal yapılandırmacı bir öğrenme ortamı oluşumuna katkı sağlamaktadır. Sosyal yapılandırmacı paradigmaya göre öğrenmede sosyal etkileşim önemli bir yere sahiptir (Kim, 2001). Öğrenenler bu ortamlarda gerçekleşen bilgi paylaşımlarını takip ederek, öğrenenler arasındaki etkileşimleri gözlemleyerek dahi yeni öğrenmeler gerçekleştirebilmektedirler. Ayrıca sanal öğrenme topluluklarının gerek sınıf içerisinde bireysel ve işbirlikli öğrenme etkinliklerinin gerçekleştirilmesinde, gerekse de sınıf dışında zaman ve mekândan bağımsız öğrenme sürecine olan katılımın devamlılığının sağlanmasında işlevsel bir role sahip olduğu ifade edilmektedir (Yılmaz, 2016).

Sosyal yapılandırmacı paradigma çerçevesinde yaklaşılan bu ortamların amacına hizmet edip başarılı olabilmesinde topluluk üyelerinin göstereceği bilgi paylaşma davranışları kritik bir role sahiptir (Alakurt ve Keser, 2014; Ma ve Yuen, 2011). Genel ya da özel bir iletiye cevap verme, bir tartışmaya katılma, bir üyenin sorununa yardımcı olma, belge/doküman paylaşma vb. bir etkinlikte bulunma (Alakurt, 2013) olarak tanımlanan bilgi paylaşma davranışları sanal öğrenme topluluklarının önemli bir dinamiğini oluşturmaktadır. Bilgi paylaşma davranışı; sanal öğrenme topluluklarında bilişsel, sosyal ve öğretimsel bulunuşluk algısının artırılması, bilginin işbirlikli yapılandırılması noktasında önkoşul davranışlardan biri olarak görülmektedir (Alakurt, 2013; Chiu, Hsu ve Wang, 2006). Doring (2015) sanal öğrenme topluluklarında bilgi paylaşma davranışlarının özellikle bilişsel bulunuşluk ile ilgili bir faktör olabileceğine işaret etmektedir. Ayrıca araştırmalar bilgi paylaşma davranışını, öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini ve akademik başarılarını geliştirmelerinde önemli bir faktör olarak görmektedir (Ardichvili, Page ve Wentling, 2013; Tuan, Chin ve Shieh, 2005). Bu nedenle sanal öğrenme topluluklarının amaca hizmet edip öğrenenler arasında etkileşim ve işbirliğinin sağlanmasında, öğrenme sonuçlarının geliştirilmesinde öncelikle yapılması gerekenin öğrenenlerin topluluktaki bilgi paylaşma davranış eğilimlerinin geliştirilmesi olduğu anlaşılmaktadır (Costa, Oliveira, Silva ve Meira, 2008).

Tarihsel gelişim süreci içerisinde sanal öğrenme topluluklarının yapısı incelendiğinde bilgi paylaşımını sağlamak için çoğunlukla tartışma panoları gibi eşzamansız ortam ve araçların kullanıldığı görülmektedir. Ancak bu ortamlardaki etkileşim ve bilgi paylaşımının nitelik ve nicelik olarak düşük düzeylerde kalabildiği belirtilmektedir (Willems, 2007). Bu durumun ise bilişsel, öğretimsel ve sosyal bulunuşluk algısı başta olmak üzere öğrenme süreç ve sonuçlarını doğrudan etkileyebileceği ifade edilmektedir (Karaoğlu Yılmaz ve Keser, 2016; Woods ve Baker, 2004). Bununla birlikte son yıllarda; grup oluşturma ve düzenleme, gelişmiş bilgi ve dosya paylaşımı/yönetimi, etiketleme, tartışmalarda sosyo-duygusal ifadeler oluşturma, eşzamanlı ve eşzamansız iletişim sağlama gibi özellikler nedeniyle sosyal ağların sanal öğrenme toplulukları oluşturmada kullanılmaya başlandığı görülmektedir. Ayrıca teknoloji kabul ve kullanımına yönelik araştırmalar diğer ortam ve teknolojilere göre sosyal ağların kabul ve

kullanımının daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bu da sosyal ağların sanal öğrenme topluluğu olarak kullanımını yaygınlaştırmaktadır (Yılmaz, 2016). Her ne kadar teknolojik ortam, çevrimiçi öğrenme topluluklarına olan katılımı sağlama konusunda çeşitli fırsatlar oluşturmuş olsa da, teknolojik ortam özelliklerinin topluluk üyelerinin bilgi paylaşma davranışlarını geliştirme noktasında her zaman garanti oluşturmadığı belirtilmektedir (Alajmi, 2011; Hislop, 2002). Tuomi (2000) de bu görüşü destekler nitelikte bilgi paylaşma araştırmalarına sadece teknik bir çerçeveden değil, toplulukların sosyal ve psikolojik boyutlarını da kapsayan geniş bir çerçeveden yaklaşılması gerektiğini ifade etmektedir.

Bilgi paylaşma davranışının başlıca dinamik olduğu bu topluluklarda, öğrencilerin bilgi paylaşma niyet, istek ve sıklıklarının düşük olması bu süreçte karşılaşılan sorunların başında gelmektedir (Alakurt, 2013; Alakurt ve Keser, 2014; Hsu, Ju, Yen ve Chang, 2007; Knowles ve Kerkman, 2007). Bu nedenle öğrencilerin bilgi paylaşma davranışlarına etki eden faktörlerin belirlenerek, bu faktörlere yönelik düzenlemelerin yapılması gerekir (Alakurt ve Keser, 2014). Sanal topluluklarda katılımcıların bilgi paylaşma süreçlerine olan katılımlarını etkileyen faktörleri belirlemeye yönelik bulgular, bu toplulukların niteliğinin artırılmasında ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasında son derece önemli görülmektedir (Deng ve Tavares, 2013; Wang ve Noe, 2010). Wang ve Noe (2010) bilgi paylaşma davranışları konusunda alanyazındaki araştırmaları derleyerek, bir bilgi paylaşma araştırmaları çerçevesi geliştirmiştir (Şekil 1).

Şekil 1. Bilgi paylaşım araştırmaları çerçevesi (Wang ve Noe, 2010, Akt. Alakurt, 2013)

Wang ve Noe (2010), bilgi paylaşma ile ilgili çalışmaların *örgütsel bağlam*, *kişilerarası ve takım özellikleri*, *kültürel özellikler*, *bireysel özellikler* ve *güdüsel faktörler* olmak üzere beş başlık altında toplandığını ve bunların bilgi paylaşma davranışları üzerinde etkili olduğunu ifade etmektedirler. Araştırmacılar, bilgi paylaşma konusunda gittikçe artan ve birçok akademik disiplinin kapsamında yer alan araştırmaların önemini ortaya koyarak; bu alanda yeni araştırmalara duyulan ihtiyaca da vurgu yapmaktadır. Buna göre Şekil 1'deki bilgi paylaşma araştırmaları çerçevesi incelendiğinde; sosyal ağlar, kültürel bağlamlar, bireysel

özellikler ve güdüsel faktörler altında yeni araştırmalara gereksinim duyulduğu görülmektedir. Alanyazın incelendiğinde bilgi paylaşma ile ilgili araştırmaların çoğunlukla iş ve organizasyon yönetimi gibi alanlar üzerinde yürütüldüğü (Yılmaz, 2016) göz önüne alındığında eğitsel amaçlar üzerine gerçekleştirilmiş araştırma sonuçlarına da ihtiyaç duyulduğu belirtilmektedir (Alakurt, 2013; Alakurt ve Yılmaz, 2016; Doring, 2015). Özellikle sanal öğrenme topluluğu ve uygulama topluluğu (community of practice) olarak sosyal ağların kullanımının hızla yaygınlaşmaya başladığı ve bundan gerek uzaktan eğitim gerekse de harmanlanmış öğrenme bağlamında yararlandığı göz önüne alındığında, bu ortamlarda öğrencilerin bilgi paylaşma davranışlarına etki eden faktörlerin belirlenmesi önemlidir. Bu bağlamda Şekil 1'deki çerçeve incelendiğinde harmanlanmış öğrenme bağlamında oluşturulan Facebook temelli sanal öğrenme topluluğundaki öğrencilerin bilgi paylaşma davranışları üzerinde rol oynayan faktörleri belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bu araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Öğrencilerin sanal öğrenme topluluğundaki bilgi paylaşma davranış durumları nedir?
2. Öğrencilerin bilgi paylaşma davranışları;
 - a. Öğrencilerin toplulukta bilgi arama sıklığına,
 - b. Paylaşımların topluluk üyelerince dikkate alınması durumuna,
 - c. Öğrencinin toplulukta popüler biri olduğunu düşünme durumuna,
 - d. Öğrencinin toplulukta kendini özgür hissetme durumuna,
 - e. Toplulukta yapılan ilgisiz/niteliksiz paylaşımlara göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Yöntem

Bu araştırmada üniversite öğrencilerinin sanal öğrenme topluluğundaki bilgi paylaşma davranışlarını incelemek ve bilgi paylaşma davranışları ile ilişkili olabilecek değişkenleri belirlemek amacıyla tarama modeli kullanılmıştır. Bilindiği gibi tarama modelleri, bir olay ya da durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan modellerdir. Konu olan olay ya da durum, kendi koşulları içinde ve olduğu şekliyle tanımlanır (Karasar, 2012). Araştırmanın katılımcılarını; 2013–2014 eğitim-öğretim yılı güz döneminde bir devlet üniversitesinde harmanlanmış (blended) öğrenme yoluyla verilmekte olan Bilgisayar I dersini alan ve dersin Facebook sanal öğrenme topluluğunun üyesi olan 393 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmanın verileri; Bilgi Paylaşma Davranışları Ölçeği ve kişisel bilgiler formundan elde edilmiştir. Araştırmacı tarafından geliştirilen bu form kapsamında öğrencilere demografik bilgilerin yanı sıra sanal öğrenme topluluğunun kullanımı ile ilgili sorular sorulmuştur.

Alakurt (2013) tarafından geliştirilen Bilgi Paylaşma Davranışları Ölçeği 21 madde ve 'yardım etmekten mutlu olma', 'saygı', 'yararlılık/uygunluk', 'güven' ve 'fedakârlık' olarak beş faktörden oluştuğu belirlenmiştir. Ölçekte cevap seçenekleri olarak '(1) Kesinlikle Katılmıyorum' ve '(5) Kesinlikle Katılıyorum' biçiminde beşli derecelendirme kullanılmıştır. Alakurt (2013) tarafından ölçeğin alt faktörleri için hesaplanan Cronbach alfa güvenilirlik değerleri .67 ile .84 arasında değişmektedir. Ölçeğin tamamı için hesaplanan Cronbach alfa

güvenirlik değeri ise .84 olarak bulunmuştur. Ölçekten elde edilecek puanın yüksek olması öğrencilerin topluluktaki bilgi paylaşma davranış eğilimlerinin yüksek olduğu anlamına gelmektedir.

Süreç ve Verilerin Toplanması

Bilgisayar I dersi kapsamında Moodle öğrenme yönetim sistemi (ÖYS) üzerinde bir ders açılarak araştırmancının katılımcılarını oluşturan öğrenciler bu derse kayıt edilmiştir. LMS ortamındaki içerikler bir dönem boyunca hafta hafta öğrencilerin erişimine açılmıştır. Bir dönem boyunca öğrencilere LMS üzerinden; bilgi ve iletişim teknolojisi (BİT) temel kavramlar, bilgisayar donanımı, işletim sistemleri, kelime işlemci, hesap çizelgesi, sunu hazırlama programları ile ilgili içerikler verilmiştir. ÖYS ortamındaki içerikler video ve e-kitap şeklinde hazırlanmış olup, her bir hafta için ÖYS ortamına uygulama ödevleri de eklenmiştir. Dersle ilgili sanal öğrenme topluluğu oluşturmak adına da Facebook ortamında Bilgisayar I Dersi Bilgi Paylaşım Grubu oluşturularak Bilgisayar I dersini alan tüm öğrenciler bu gruba eklenmiştir. Bilgi paylaşım ve tartışma ortamında; haftalık ödev ve uygulamaların yapımı, video ve e-kitap içerikleri hakkında bilgi paylaşımları ve tartışmalar gerçekleştirilmiştir. Özellikle ÖYS üzerinden verilen uygulama ödevlerinin yapımı ile ilgili öğrenciler bu ortamda paylaşımlarda bulunmuşlardır. İçerik ve uygulamalarla ilgili bilgi paylaşımı ve tartışmaların yanı sıra öğrenciler ÖYS kullanma sürecinde karşılaştıkları teknik sorularını, yardım isteklerini, duyurularını da bu ortamda paylaşmışlardır. Dersin öğretim elemanı da bu grup ortamındaki tartışmaları ve bilgi paylaşımlarını takip ederek, zaman zaman kendisi de bu süreçlere dâhil olmuştur. Böylece öğretim elemanının sosyal ve bilişsel varlığını öğrencilerin hissetmeleri amaçlanmıştır. Öğrenciler, oluşturulan bu sanal öğrenme topluluğunda bir akademik dönem boyunca bilgi paylaşımları gerçekleştirmişler ve bu sürecin sonunda öğrencilere veri toplama araçları uygulanmıştır.

Veri Analizleri

Verilerin normallik varsayımı Kolmogorov-Smirnov normallik testi ile sınanmıştır. Kolmogorov-Smirnov normallik testi sonucunda verilerin normal dağılım gösterdiği saptanmıştır. Bu nedenle verilerin çözümlenmesinde parametrik testlerden ANOVA'dan yararlanılmıştır. Araştırmada anlamlılık testlerinde .05 düzeyi esas alınmıştır.

Bulgular

Araştırmanın amacı ve alt amaçları bağlamında elde edilen bulgular ve yorumları aşağıda sırasıyla sunulmuştur.

Araştırmanın birinci alt amacı doğrultusunda, öğrencilerin sanal öğrenme topluluğunda bilgi paylaşma davranışlarına ilişkin durumlarını gösteren betimsel istatistikler Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Bilgi Paylaşma Davranışlarına İlişkin Betimsel İstatistikler

Ölçek ve Alt Faktörler	Madde Sayısı	Minimum Puan	Maksimum Puan	Ortalama	ss	\bar{x}/k
Bilgi Paylaşma Davranışları Ölçeği	21	46.00	105.00	77.34	14.26	3.68
Yararlılık/ Uygunluk	4	4.00	20.00	14.86	2.95	3.71
Fedakârlık	3	3.00	15.00	9.54	2.51	3.18
Saygı	4	4.00	20.00	14.95	3.44	3.73
Yardım Etmekten Mutlu Olmak	7	7.00	35.00	26.77	4.87	3.82
Güven	3	3.00	15.00	11.20	2.38	3.73

Tablo 1'e göre, öğrencilerin Bilgi Paylaşma Davranışları Ölçeğinden elde ettikleri toplam puan ortalamasının 77.34 (5 üzerinden 3.68) olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, öğrencilerin bilgi paylaşma davranış eğilimlerinin yüksek düzeyde olduğu söylenebilir. Alt boyutlar açısından değerlendirildiğinde ise; yararlılık/uygunluk, saygı, yardım etmekten mutlu olma ve güven alt boyutlarında yüksek düzeyde; fedakârlık alt boyutlarında ise orta düzeyde olduğu söylenebilir.

Araştırmanın ikinci alt amacında öğrencilerin bilgi paylaşma davranış eğilimlerinin sanal öğrenme topluluğunda yapılan bilgi arama sıklığına göre betimsel istatistikleri ve ANOVA testi sonuçları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Toplulukta Bilgi Arama Sıklığına Göre Betimsel İstatistikler ve ANOVA Sonuçları

Ölçek	Toplulukta Bilgi Arama Sıklığı	N	\bar{x}	ss	F	p	Anlamlı Fark
Bilgi Paylaşma Davranışları Ölçeği	Çok sık aramam	88	70.62	13.33	9.480	.000	Çok sık aramam - Haftada birkaç kere Çok sık aramam - İki günde bir Çok sık aramam - Her gün
	Haftada bir kez	56	76.44	11.29			
	Haftada birkaç kere	106	78.99	14.23			
	İki günde bir	71	77.59	13.58			
	Her gün	72	83.56	14.99			

Tablo 2 incelendiğinde öğrencilerin toplulukta bilgi arama sıklıklarına göre Bilgi Paylaşma Davranışları Ölçek puan ortalamaları arasında farklılıkların olduğu görülmektedir. Bu durumun istatistiksel olarak anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek için yapılan tek yönlü ANOVA testi sonuçları farkın anlamlı olduğunu göstermektedir [$F(4,388)=9.480, p<.05$]. Farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla Scheffe testi kullanılmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre farkın; çok sık aramam ($\bar{x} = 70.62, S= 13.33$) ile haftada birkaç kere ($\bar{x} = 78.99, S= 14.23$) ararım, çok sık aramam ($\bar{x} = 70.62, S= 13.33$) ile iki günde bir ($\bar{x} = 77.59, S= 13.58$) ararım, çok sık aramam ($\bar{x} = 70.62, S= 13.33$) ile her gün ($\bar{x} = 83.56, S= 14.99$) ararım diyen öğrenciler arasında olduğu görülmektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde ise toplulukta bilgi arama sıklığının artmasına bağlı olarak öğrencilerin bilgi paylaşma davranış eğilimlerinin de arttığı söylenebilir.

Araştırmanın ikinci alt amacında öğrencilerin bilgi paylaşma davranış eğilimlerinin, paylaşımların topluluk üyelerince dikkate alınması durumuna göre betimsel istatistikleri ve ANOVA testi sonuçları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Paylaşımların Topluluk Üyelerince Dikkate Alınması Durumuna Göre Betimsel İstatistikler ve ANOVA Sonuçları

Ölçek	Paylaşımların Topluluk Üyelerince Dikkate Alınması Durumu	N	\bar{x}	ss	F	p	Anlamlı Fark
Bilgi Paylaşma Davranışları Ölçeği	Kesinlikle Katılmıyorum	13	66.46	12.31	7.750	.000	Kesinlikle Katılmıyorum - Kesinlikle Katılıyorum
	Katılmıyorum	19	76.26	14.60			
	Kısmen	120	74.36	13.47			
	Katılıyorum	170	77.55	13.42			
	Kesinlikle Katılıyorum	71	84.12	15.17			

Tablo 3 incelendiğinde toplulukta gerçekleştirilen bilgi paylaşımlarının topluluk üyelerince dikkate alınması durumuna göre Bilgi Paylaşma Davranışları Ölçek puan ortalamaları arasında farklılıklar olduğu görülmektedir. Bu durumun istatistiksel olarak anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek için yapılan tek yönlü ANOVA testi sonuçları farkın anlamlı olduğunu göstermektedir [F(4,388)=7.750, p<.05]. Farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla Scheffe testi kullanılmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre farkın kesinlikle katılmıyorum ($\bar{x} = 66,46$, S= 12,31) ile kesinlikle katılıyorum ($\bar{x} = 84.12$, S= 15.17), kısmen ($\bar{x} = 74,36$, S= 13,47) ile kesinlikle katılıyorum ($\bar{x} = 84.12$, S= 15.17), katılıyorum ($\bar{x} = 77.55$, S= 13.42) ile kesinlikle katılıyorum ($\bar{x} = 84.12$, S= 15.17) diyen öğrenciler arasında olduğu görülmektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde ise paylaşımların topluluk üyelerince dikkate alındığının düşünülmesine bağlı olarak öğrencilerin bilgi paylaşma davranış eğilimlerinin de arttığı söylenebilir.

Araştırmanın ikinci alt amacında öğrencilerin bilgi paylaşma davranış eğilimlerinin, toplulukta popüler biri olduğunu düşünme durumuna göre betimsel istatistikleri ve ANOVA testi sonuçları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Toplulukta Popüler Biri Olduğunu Düşünme Durumuna Göre Betimsel İstatistikler ve ANOVA Sonuçları

Ölçek	Toplulukta Popüler Biri Olduğunu Düşünme Durumu	N	\bar{x}	ss	F	p	Anlamlı Fark
Bilgi Paylaşma Davranışları Ölçeği	Kesinlikle Katılmıyorum	44	73.36	16.51	4.544	.001	Kesinlikle Katılmıyorum - Kesinlikle Katılıyorum
	Katılmıyorum	169	75.49	14.51			
	Kısmen	124	78.62	12.43			
	Katılıyorum	38	82.05	12.87			
	Kesinlikle Katılıyorum	18	85.66	15.12			

Tablo 4 incelendiğinde, öğrencilerin toplulukta popüler biri olduğunu düşünme durumuna göre Bilgi Paylaşma Davranışları Ölçek puan ortalamaları arasında farklılıkların olduğu görülmektedir. Bu durumun istatistiksel olarak anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek için yapılan tek yönlü ANOVA testi sonuçları farkın anlamlı olduğunu göstermektedir [$F(4,388)=4.544$, $p<.05$]. Farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla Scheffe testi kullanılmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre farkın, kesinlikle katılmıyorum ($\bar{x} = 73.36$, $S= 16.51$) ile kesinlikle katılıyorum ($\bar{x} = 85.66$, $S= 15.12$) diyen öğrenciler arasında olduğu görülmektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde ise öğrencilerin kendilerini toplulukta popüler biri olduğunu düşünmelerine bağlı olarak öğrencilerin bilgi paylaşma davranış eğilimlerinin de arttığı söylenebilir.

Araştırmanın ikinci alt amacında öğrencilerin bilgi paylaşma davranış eğilimlerinin, toplulukta kendini özgür hissetme durumuna göre betimsel istatistikleri ve ANOVA testi sonuçları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Toplulukta Kendini Özgür Hissetme Durumuna Göre Betimsel İstatistikler ve ANOVA Sonuçları

Ölçek	Toplulukta Kendini Özgür Hissetme Durumu	N	\bar{x}	ss	F	p	Anlamlı Fark
Bilgi Paylaşma Davranışları Ölçeği	Kesinlikle Katılmıyorum	13	66.69	9.95	10.697	.000	Kesinlikle Katılmıyorum - Kesinlikle Katılıyorum
	Katılmıyorum	22	69.18	9.72			
	Kısmen	91	74.84	12.97			Katılmıyorum - Kesinlikle Katılıyorum
	Katılıyorum	161	76.52	12.30			
	Kesinlikle Katılıyorum	106	83.71	16.70			
						Katılıyorum - Kesinlikle Katılıyorum	

Tablo 5 incelendiğinde, öğrencilerin toplulukta kendini özgür hissetme durumuna göre Bilgi Paylaşma Davranışları Ölçek puan ortalamaları arasında farklılıkların olduğu görülmektedir. Bu durumun istatistiksel olarak anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek için

tek yönlü ANOVA testi sonuçları farkın anlamlı olduğunu göstermektedir [F(4,388)=10.697, p<.05]. Farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla Scheffe testi kullanılmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre farkın kesinlikle katılıyorum ($\bar{x} = 83.71$, S= 16.70) diyen gruptan kaynaklandığı görülmektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde ise öğrencilerin toplulukta kendilerini özgür hissetme durumlarına bağlı olarak öğrencilerin bilgi paylaşma davranış eğilimlerinin de arttığı söylenebilir.

Araştırmanın ikinci alt amacında öğrencilerin bilgi paylaşma davranış eğilimlerinin, topluluk ortamında yapılan ilgisiz/niteliksiz paylaşımlara göre değişip değişmediğini belirlemek amacıyla yapılan betimsel istatistik ve ANOVA testi sonuçları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Toplulukta Yapılan İlgisiz/Niteliksiz Paylaşım Durumuna Göre Betimsel İstatistikler ve ANOVA Sonuçları

Ölçek	Toplulukta Yapılan İlgisiz/Niteliksiz Paylaşımlardan Etkilenme Durumu	N	\bar{x}	ss	F	p	Anlamlı Fark
Bilgi Paylaşma Davranışları Ölçeği	Kesinlikle Katılmıyorum	26	76.61	18.19	11.531	.000	Katılmıyorum - Katılıyorum
	Katılmıyorum	69	73.46	12.41			
	Kısmen	108	72.05	14.00			Katılmıyorum - Kesinlikle Katılıyorum
	Katılıyorum	133	80.75	11.39			
	Kesinlikle Katılıyorum	57	84.42	16.02			
						Kısmen - Kesinlikle Katılıyorum	

Tablo 6 incelendiğinde, toplulukta yapılan ilgisiz/niteliksiz paylaşım durumuna göre Bilgi Paylaşma Davranışları Ölçek puan ortalamaları arasında farklılıkların olduğu görülmektedir. Bu durumun istatistiksel olarak anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek için yapılan tek yönlü ANOVA testi sonuçları farkın anlamlı olduğunu göstermektedir [F(4,388)=11.531, p<.05]. Farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla Scheffe testi kullanılmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre farkın, kesinlikle katılıyorum ($\bar{x} = 84.42$, S= 16.02) ve katılıyorum ($\bar{x} = 80.75$, S= 11.39) diyen öğrencilerden kaynaklandığı görülmektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde ise toplulukta yapılan ilgisiz/niteliksiz paylaşımlar, öğrencilerin bilgi paylaşma davranış eğilimlerini olumsuz etkilediği söylenebilir.

Tartışma ve Sonuçlar

Facebook temelli sanal öğrenme topluluğundaki öğrencilerin bilgi paylaşma davranışlarını incelemek amacıyla gerçekleştirilen bu araştırmanın bulgularına genel olarak bakıldığında öğrencilerin bilgi paylaşma davranış eğilimlerinin yüksek düzeyde olduğunu söyleyebilmek mümkündür. Bilgi Paylaşma Davranışları Ölçeğinin alt boyutları açısından bakıldığında ise bilgi paylaşma davranış eğiliminin; yararlılık/uygunluk, saygı, yardım etmekten mutlu olma ve güven alt boyutlarında yüksek düzeyde; fedakârlık alt boyutlarında ise orta

düzeide olduğu görülmektedir. Bu bulgulara göre toplulukta yer alan öğrencilerin topluluğu yararlı buldukları, birbirine saygı gösterdikleri, yardımlaşmaktan mutlu oldukları ve toplulukta yapılan paylaşımlara güvendikleri söylenebilir. Ancak topluluktaki öğrencilerin; boş zamanları topluluğa katkı sağlayacak çalışmalar yaparak değerlendirme, üyelere ihtiyacı olandan daha fazla bilgi sağlamaya çalışma, topluluktaki bilgi paylaşma süreçlerine genellikle çok zaman ayırma ile ilgili olan fedakârlık davranışlarının orta düzeyde kaldığı görülmektedir. Söz konusu topluluk, dersle ilgili akademik amaçlı kullanılan bir öğrenme topluluğu olduğundan dolayı öğrencilerin çok fazla ilgisini çekmemiş olabilir ve bu nedenle fedakârlık davranışlarının orta düzeyde kalmış olabilir. Diğer taraftan toplulukta dersle ilgili özellikle uygulama ödevlerinin yapılması süreciyle ilgili paylaşımlar gerçekleştirildiğinden dolayı ölçeğin yararlılık/uygunluk ve yardım etmekten mutlu olma alt boyutu puanlarının yüksek olduğu söylenebilir. Ayrıca toplulukta öğretmenin varlığının hissedilmesi ölçeğin saygı alt faktörü puanlarının yüksek olmasına yol açmış olabilir. Çünkü toplulukta öğretmenin varlığını hissedilen öğrenciler paylaşımlarda birbirlerine daha saygılı yaklaşmış olabilirler. Yine sanal öğrenme topluluğundaki öğrenciler yüzyüze derslerde de bir araya geldiklerinden ve birbirlerini tanıdıklarından dolayı bu durum ölçek puanı ve alt faktör puanlarının yüksek olmasına yol açmış olabilir. Araştırmanın bu bulguları alanyazın ile tutarlılık gösterdiği söylenebilir. Yılmaz (2016) tarafından harmanlanmış öğrenme ortamında gerçekleştirilen çalışmada da farklı bölümlerdeki öğrencilerin bir araya geldiği sanal öğrenme topluluğundaki bilgi paylaşma davranış eğilimlerinin de yüksek düzeyde olduğu görülmüştür. Alt boyutlar açısından da benzer şekilde fedakarlık alt boyutunda orta düzeyde, diğer alt boyutlarda ise yüksek düzeyde olduğu görülmüştür. Diğer taraftan Alakurt ve Yılmaz (2016) tarafından gerçekleştirilen çalışmada ise farklı bölümlerdeki öğrencilerin harmanlanmış öğrenme kapsamında yürütülen derste bilgi paylaşımlarında bulunmaları için her bir bölüm için farklı sanal öğrenme toplulukları oluşturulmuş ve öğrencilerin bilgi paylaşma davranışları incelenmiştir. Çalışma sonucuna göre harmanlanmış öğrenme ile ders alan ve sanal öğrenme topluluğunda bilgi paylaşımlarında öğrencilerin bilgi paylaşma davranış eğilimlerinin yüksek düzeyde olduğu görülmüştür. Alt boyutlar açısından bakıldığında ise “Yardım Etmekten Mutlu Olmak”, “Yararlılık/Uygunluk” ve “Güven” alt boyutlarında yüksek düzeyde; “Saygı” ve “Fedakârlık” alt boyutlarında ise orta düzeyde olduğu görülmektedir. Bu sonuçlara göre farklı bölümlerden öğrencilerin tek bir toplulukta bir araya gelmesi ya da her bir bölüm için farklı topluluklar oluşturulması onların bilgi paylaşma davranış eğilimlerini etkilemediği söylenebilir. Diğer taraftan farklı bölümlerden öğrencilerin bir araya geldiği tek bir toplulukta öğrencilerin birbirlerine daha saygılı yaklaştıkları söylenebilir.

Topluluktaki öğrencilerin bilgi paylaşma davranış eğilimlerinin anlamlı farklılaşma gösterdiği değişkenlerin; toplulukta bilgi arama sıklığı, paylaşımların topluluk üyelerince dikkate alınması durumu, toplulukta popüler biri olduğunı düşünme durumu, toplulukta kendini özgür hissetme durumu ve toplulukta yapılan ilgisiz/niteliksiz paylaşımlar olduğu görülmektedir. Buna göre öğrencilerin bilgi arama amaçlı sanal öğrenme topluluğunu kullanma sıklığının artması, öğrencinin toplulukta yaptığı paylaşımlara diğer öğrencilerin ilgi gösterdiğini düşünmesi, öğrencinin kendini toplulukta popüler biri olduğunı düşünmesi ve öğrencilerin toplulukta özgürce bilgi paylaşımı yapabildikleri hissine sahip olmaları bilgi paylaşma davranış eğilimlerini artırmaktadır. Toplulukta ilgisiz/niteliksiz paylaşımların yapılmaması da öğrencilerin bilgi paylaşma davranış eğilimlerini arttırdığı görülmüştür.

Araştırmanın bulguları Alakurt (2013) tarafından sanal uygulama toplulukları üzerinde gerçekleştirilen araştırma bulguları ile karşılaştırıldığında toplulukta bilgi arama sıklığı

açısından farklılıklar olduğu görülmektedir. Alakurt (2013) araştırmasında toplulukta bilgi arama sıklığına göre bilgi paylaşma davranış eğilimlerinin anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşmıştır. Toplulukta bilgi arama sıklığı açısından araştırma sonuçları arasındaki bu farklılaşmanın topluluk yapısı ile ilgili olduğu düşünülmektedir. Gerçekleştirilen bu çalışmada öğrenciler ödev ve uygulamalarını yapabilmek için toplulukta sıklıkla bilgi aradıkları görülmektedir. Ancak Alakurt (2013) tarafından öğretmenlerin mesleki gelişimi ile ilgili topluluklar üzerinde yapılan çalışmada öğretmenlerin topluluğu çoğunlukla bilgi ve deneyim paylaşma amaçlı kullandıkları, çok sık bilgi aramayı gerektirecek bir ödev/uygulama gibi bir durumun olmadığı anlaşılmaktadır. Bu durumda bilgi arama sıklığı açısından farklılaşmaya yol açmış olabileceği düşünülmektedir.

Hew ve Hara (2006) tarafından gerçekleştirilen çalışmada bilginin paylaşmaya değer olmamasının ve kullanılan teknolojinin bilgi paylaşımına etki eden faktörler olduğu belirlenmiştir. Benzer şekilde Chiu, Hsu ve Wang (2006) tarafından yapılan çalışmada paylaşılan bilginin miktarı ve kalitesinin toplulukta bilgi paylaşımını etkileyen faktörler olduğu belirlenmiştir. Bu araştırma sonuçlarının, ilgisiz/niteliksiz paylaşımların yapılmamasının bilgi paylaşma davranış eğilimini artırdığı yönündeki bulgularla tutarlılık gösterdiği söylenebilir. Yu, Lu ve Liu (2010) tarafından Web blogları aracılığı ile oluşturulan sanal uygulama topluluklarında üyelerin tanınırlıklarının bilgi paylaşma davranışları üzerinde anlamlı bir etki oluşturduğu görülmüştür. Bu sonuç, araştırmanın toplulukta popüler biri olmanın bilgi paylaşım davranış eğilimlerini artırdığı yönündeki bulgularını destekler niteliktedir.

Günümüzde dersler gerekse de mesleki gelişim süreçlerinde kullanma gibi birçok sebepten dolayı sanal öğrenme ve uygulama topluluklarına olan ilgi artmaktadır. Ayrıca günümüzde sanal öğrenme ve uygulama topluluğu oluşturmada birçok etkileşim araç ve ortamının bulunduğunu söylemekte mümkündür. Bununla birlikte kabul ve kullanım yaygınlığı açısından diğer ortamlara göre sosyal ağların avantajlı olduğu yapılan çalışmalarda ortaya konulmuştur (Alakurt ve Yılmaz, 2016; Yılmaz, 2016). Bu nedenle topluluğa olan katılımın ve topluluğun sürdürülebilirliğinin sağlanmasında sosyal ağlardan yararlanmak avantajlı görülmektedir. Gelecek çalışmalarda farklı etkileşim araç ve ortamları kullanılarak oluşturulmuş sanal topluluklarda bilgi paylaşma davranışlarını karşılaştıran çalışmalar yapmak yararlı olacaktır. Ayrıca topluluklardaki üyelerin bilgi paylaşma davranışlarını artırmak adına topluluğun tasarım ve yönetim süreçlerinde üyelerin kendilerini özgürce ifade edebilecekleri demokratik bir ortam sağlamak, topluluktaki üyelerin paylaşımlarına ilgi gösterip üyelerin kendilerini ve paylaşımlarını değerli hissetmelerini sağlayacak önlemler almak, toplulukta yapılan ilgisiz ve niteliksiz paylaşımları azaltacak yönde demokratik önlemler almak gerekir. Bu amaçla topluluk yöneticileri çok fazla yapılandırmaya gitmeden bilgi paylaşımları için uygun normlar belirleyebilir. Bu özellikle ilgisiz ve niteliksiz paylaşımların önüne geçilmesi noktasında işe yarayabilecektir. Ancak normların tanımlanmasında çok fazla yapılandırılmaya gidilmesi ise özerkliğin azalmasına ve özellikle öğrenen-öğrenen, öğrenen-öğretmen ve öğrenen-içerik etkileşimleri arasındaki işlemsel uzaklık algısının artmasına yol açabilecektir (Yılmaz, 2014). Bu duruma bağlı olarak da topluluğa olan katılımın ve bilgi paylaşma davranışlarının azalması gibi istenmeyen sonuçlarla karşılaşılabilir ve topluluğun başarısız olmasına, sürdürülebilirliğinin azalmasına yol açabilecektir. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülen ve çevrimiçi bir sosyal eğitim platformu olarak tanımlanan Eğitim Bilişim Ağı (EBA) hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin yararlandığı bir bilgi paylaşım ortamıdır. Öğretmen ve öğrenciler ürettikleri içerik ve materyalleri bu ortamda paylaşma imkânına sahip olduğu ifade edilmektedir (EBA, 2016). EBA'daki içerik ve materyallerin sayı ve çeşitliliğinin

artırılmasında özellikle öğretmenlerin bilgi, içerik ve materyal paylaşımına ihtiyaç duyulduğu ifade edilmektedir. Öğretmenlerin EBA'daki bilgi paylaşım süreçlerine olan katılımlarının artırılması noktasında bu araştırmadan elde edilen sonuçların göz önünde bulundurularak EBA ortamında gerekli düzenlemelerin yapılması yararlı olabilecektir. Ayrıca öğretmen ve öğrencilerin EBA'daki bilgi paylaşım süreçlerine olan katılımlarını etkileyen faktörlerin belirlenmesine yönelik araştırmalar yapmak da yararlı olacaktır.

Kaynakça

Alajmi, B.M. (2011). *The intention to share: professionals' knowledge sharing behaviors in online communities*. Doktora Tezi, The State University of New Jersey.

Alakurt, T. (2013). *Sanal uygulama topluluğu üyelerinin bilgi paylaşma davranışlarını etkileyen faktörlerin incelenmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Alakurt, T., & Keser, H. (2014). Sanal uygulama topluluğu üyelerinin bilgi paylaşma davranışlarının incelenmesi. *İlköğretim Online*, 13(4), 1331-1351.

Alakurt, T., & Yılmaz, R. (2016). Üniversite öğrencilerinin Facebook gruplarındaki bilgi paylaşma davranışlarının incelenmesi. *10th International Computer & Instructional Technologies Symposium*, 16-18 May 2016, Recep Tayyip Erdoğan University, Rize-Turkey.

Ardichvili, A., Page, V., & Wentling, T. (2013). Motivation and barriers to participation in virtual knowledge-sharing communities of practice. *Journal of Knowledge Management*, 17, 64-77.

Chiu, C. M., Hsu, M. H., & Wang, E. T. (2006). Understanding knowledge sharing in virtual communities: An integration of social capital and social cognitive theories. *Decision Support Systems*, 42(3), 1872-1888.

Costa, R. A., Oliveira, R., Silva, E. M., & Meira, S. R. (2008). AMIGOS: knowledge management and social networks. In *Proceedings of the 26th annual ACM international conference on Design of communication* (pp. 235-242).

Deng, L., & Tavares, N. J. (2013). From Moodle to Facebook: Exploring students' motivation and experiences in online communities. *Computers & Education*, 68, 167-176.

Doring, A. (2015). *Online knowledge sharing: investigating the community of inquiry framework and its effect on knowledge sharing behavior in online learning environments*. Doktora Tezi, Duquesne University.

Eğitim Bilişim Ağı (2016). Eğitim bilişim ağı nedir? <http://www.eba.gov.tr/hakkında/tam> adresinden 20.02.2016 tarihinde ulaşılmıştır.

Hew, K. F. & Hara, N. (2007). Empirical study of motivators and barriers of teacher online knowledge sharing. *Educational Technology Research and Development*, 55(6), 573-595.

Hislop, D. (2002). Mission impossible? Communicating and sharing knowledge via information technology. *Journal of Information Technology*, 17(4), 165-177.

Hsu, M. H., Ju, T. L., Yen, C. H., & Chang, C. M. (2007). Knowledge sharing behavior in virtual communities: The relationship between trust, self-efficacy, and outcome expectations. *International Journal of Human-Computer Studies*, 65(2), 153-169.

Karaoğlan Yılmaz, F. G., & Keser, H. (2016). The impact of reflective thinking activities in e-learning: a critical review of the empirical research. *Computers & Education*, 95, 163–173.

Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar, ilkeler, teknikler*. Nobel Yayın Dağıtım.

Kim, B. (2001). Social constructivism. *Emerging perspectives on learning, teaching, and technology*, 1(1), 1-6.

Knowles, E., & Kerkman, D. (2007). An investigation of students attitude and motivation toward online learning. *Student Motivation*, 2, 70-80.

Ma, W. W., & Yuen, A. H. (2011). Understanding online knowledge sharing: An interpersonal relationship perspective. *Computers & Education*, 56(1), 210-219.

Tuan, H. L., Chin, C. C., & Shieh, S. H. (2005). The development of a questionnaire to measure students' motivation towards science learning. *International Journal of Science Education*, 27(6), 639-654.

Tuomi, I. (2000). Data is more than knowledge: Implications of the reversed knowledge hierarchy for knowledge management and organizational memory. *Journal of Management Information Systems*, 16(3), 103-117.

Wang, S., & Noe, R. A. (2010). Knowledge sharing: A review and directions for future research. *Human Resource Management Review*, 20(2), 115-131.

Willems, J. (2007). When words fail: A case for multimodality in e-learning. In *ASCILITE Conference 2007. ICT: Providing choices for learners and learning* (pp. 1070-1078).

Woods, R. H., & Baker, J. D. (2004). Interaction and immediacy in online learning. *The International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 5(2).

Yılmaz, R. (2016). Knowledge sharing behaviors in e-learning community: Exploring the role of academic self-efficacy and sense of community. *Computers in Human Behavior*, 63, 373–382.

Yılmaz, R. (2014). *Çevrimiçi öğrenmede etkileşim ortamının ve üstbilişsel rehberliğin akademik başarı, üstbilişsel farkındalık ve işlemsel uzaklığa etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Yu, T. K., Lu, L. C., & Liu, T. F. (2010). Exploring factors that influence knowledge sharing behavior via weblogs. *Computers in Human Behavior*, 26(1), 32-41.